Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de College vergadering van 24 maart 2026

Portefeuille: Onderwijs

Agendapunt: B13

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het afgeven van een positief advies t.b.v. de bestuurlijke overdracht van de Einsteinschool van schoolbestuur STWT aan schoolbestuur ASKO en de hieruit volgende fusie met de Brede School Fiep Westendorp

Het college van burgemeester en wethouders besluit

In te stemmen met het afgeven van een positief advies t.b.v. de bestuurlijke overdracht van de Einsteinschool van schoolbestuur STWT aan schoolbestuur ASKO en de hieruit volgende fusie met de Brede School Fiep Westendorp.

Kernboodschap

Het college van B&W adviseert positief over de wenselijkheid van de overdracht van de Einsteinschool van schoolbestuur STWT aan schoolbestuur ASKO en de hieruit volgende fusie met de Brede School Fiep Westendorp. Op basis van de fusie-effectrapportage en de criteria uit de Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs zijn er geen zwaarwegende bezwaren tegen de voorgenomen fusie. Het college brengt in dit advies onder de aandacht dat het wel van belang is dat belanghebbenden (leerlingen, ouders en personeel) goed worden geïnformeerd en gehoord. Het zorgvuldig doorlopen van de besluitvorming en het organiseren van draagvlak is wat het college betreft een randvoorwaarde voor een positief advies.

Bestuurlijke achtergrond

- In 2019 heeft het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO) de ambitie om het aantal kleine scholen te verminderen vastgelegd in De Amsterdamse Onderwijsagenda voor het PO.
- Deze ambitie komt ook terug in de Amsterdamse Onderwijs Ambities uit juni 2023, die gesloten zijn door het Amsterdamse onderwijsveld en de gemeente Amsterdam. Hierin is afgesproken dat schoolbesturen streven naar scholen met een gezonde schoolgrootte.
- Als gevolg van het aangekondigde fusieproces tussen de Einsteinschool en Brede School Fiep Westendorp, heeft de gemeenteraad op 21 januari 2026 ingestemd met de voorgenomen opheffing van de Einsteinschool.

Bestuurlijke prioriteit

N.v.t.

Wettelijke grondslag

- Op grond van de Wet op het primair onderwijs (Wpo), artikel 64, lid 1 en onder b is er sprake van een institutionele fusie als er een school ontstaat door samenvoeging van twee of meer scholen.
- Op grond van Wpo, artikel 64, lid 1 onder c is er sprake van een bestuurlijke fusie als een schoolbestuur de instandhouding van een school overdraagt aan een ander schoolbestuur.

Omdat er minder dan 10 scholen bij betrokken zijn, is voor deze overdracht geen goedkeuring van de minister nodig (Wpo artikel 64a lid 2 onder b).

- Het gaat hier om een fusie met minder dan 500 leerlingen. Dit betekent volgens de Wpo artikel 64a, tweede lid en onder b dat goedkeuring van de minister voor deze fusie niet nodig is. Wel moet het schoolbestuur een fusie-effectrapportage (FER) opstellen waarin opgenomen moet worden een advies van het college over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie (Wpo artikel 64b, lid 2 aanhef en onder j).

Onderbouwing besluit

Achtergrond van de voorgenomen fusie

De schoolbesturen STWT en ASKO hebben de intentie om de Einsteinschool van openbaar schoolbestuur STWT over te dragen aan ASKO en de school te laten fuseren met Brede School Fiep Westendorp (ASKO). De leerlingen en verplichtingen van de Einsteinschool worden hiermee overgenomen door de Fiep Westendorp. Voor de leesbaarheid wordt in deze voordracht gesproken over scholenfusie. De schoolbesturen zijn voornemens om de twee basisscholen te laten fuseren per 1 augustus 2026.

STWT is het bevoegd gezag van 16 openbare basisscholen met ongeveer 4900 leerlingen. De Einsteinschool ligt in Slotervaart in stadsdeel Nieuw-West.

ASKO is het bevoegd gezag van 34 bijzondere basisscholen (waarvan 28 gevestigd in Amsterdam) met ongeveer 9000 leerlingen. Brede School Fiep Westendorp ligt in Slotervaart in stadsdeel Nieuw-West.

De achtergrond van de beoogde fusie is de sterke afname van het leerlingenaantal van de Einsteinschool in de afgelopen jaren. Bij STWT bestaat daarom al geruime tijd zorgen over de toekomstbestendigheid van de school. Beide schoolbesturen voelen de maatschappelijke verantwoordelijkheid te zorgen voor kwalitatief goed onderwijs in de buurt. Deze ambitie is vastgelegd in een bestuurlijke intentieverklaring uit 2024 en vormde de aanleiding om de mogelijkheden voor samenwerking en fusie versneld te verkennen.

Procedure bij fuseren scholen

Het samengaan van de Einsteinschool en Fiep Westendorp betreft een niet-toetsplichtige fusie, omdat een school overblijft met minder dan 500 leerlingen. Dit betekent dat bij DUO enkel een BRIN-mutatieformulier hoeft te worden aangeleverd door het schoolbestuur. Wel moet er door het schoolbestuur een fusie-effectrapportage (hierna: FER) worden opgesteld. Onderdeel van de FER is het advies van het betrokken college van burgemeester en wethouders over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie. Dit advies betreft een informerend advies en is niet bindend. Nadat het college advies heeft gegeven, kan de FER definitief worden gemaakt en zal deze ter instemming worden voorgelegd aan de MR. Deze volgorde is conform het stappenplan zoals voorgeschreven door DUO en de leidraad voor gemeenten hoe om te gaan mets scholen fusies, opgesteld door de VNG en Commissie Fusietoets Onderwijs (CFTO).

Uitkomsten FER

De kansen en mogelijke bezwaren die voortvloeien uit deze voorgenomen fusie zijn de afgelopen tijd onderzocht door de schoolbesturen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn opgenomen in de FER. Er liggen verschillende motieven ten grondslag aan deze fusie, die volgens de besturen niet op zichzelf staan maar nauw samenhangen en elkaar versterken.

Dalende leerlingenaantallen

Uit de FER blijkt dat de Einsteinschool gedurende een langere periode te maken heeft met een dalende leerlingaantallen. Momenteel zitten er zon 85 kinderen op de school. De daling wordt veroorzaakt door demografische ontwikkelingen in Nieuw-West, waaronder de afname van het aantal jonge kinderen en veranderingen in de samenstelling van huishoudens in de buurt. De leerlingenaantallen van de Fiep Westendorp zijn al een aantal jaar stabiel rond de 350 leerlingen, maar laten in de komende jaren geen groei zien omdat de school te maken heeft met dezelfde demografische ontwikkelingen in Nieuw-West.

Toekomstbestendigheid Einsteinschool

In de FER wordt uiteengezet dat er zorgen bestaan over de toekomstbestendigheid van de Einstein als zelfstandige school. De kleine omvang maakt de school organisatorisch en financieel kwetsbaar. Een laag leerlingaantal leidt tot smalle personele bezetting, beperkte flexibiliteit in de organisatie en afnemende inkomsten terwijl de vaste financiële lasten grotendeels gelijk blijven. Dit wekt twijfels over het kunnen waarborgen van de continuïteit en kwaliteit van het onderwijs op de langere termijn.

Personele continuïteit en professionele ruimte

Samengaan met de Fiep Westendorp draagt bij aan het realiseren van een breder en stabieler team leerkrachten. In een grotere schoolorganisatie zijn betere mogelijkheden voor samenwerking, specialisatie en professionele ontwikkeling, wat bijdraagt aan aantrekkelijk werkgeverschap. Daarnaast is een breder team in staat om uitval adequater op te vangen.

STWT en ASKO concluderen dat het voortzetten van de Einsteinschool als zelfstandige school onvoldoende perspectief biedt op een duurzame toekomst. Hoewel alternatieve scenarios zijn onderzocht, bieden die onvoldoende aanknopingspunten voor een duurzame oplossing voor de Einsteinschool. De voorgenomen fusie wordt door beide besturen gezien als toekomstgerichte stap voor het waarborgen van goed onderwijs in de buurt.

Betrekken van ouders

Ouders zijn via informatiebijeenkomsten geïnformeerd over de fusieverkenning. In november 2025 is daarnaast ook een speciale website ingericht met actuele informatie en een Q&A-sectie. Ook hebben beide scholen gedurende het schooljaar inloopmomenten georganiseerd voor ouders met vragen of opmerkingen voor de schooldirecties. Beide scholen hebben een ouderraadpleging uitgevoerd, waaruit een divers beeld naar voren komt. Onder de geraadpleegde ouders is begrip voor de context rondom de dalende leerlingenaantallen en de noodzaak om tot een toekomstbestendige oplossing te komen. Tegelijkertijd bestaan er zorgen die betrekking hebben op het behoud van onderwijskwaliteit, de continuïteit en stabiliteit voor leerlingen en de samenstelling van de groepen. Ook is behoefte aan duidelijke en tijdige communicatie.

Rol MR

De MR-en van beide scholen zijn conform hun rol, zoals vastgelegd in de Wet op het primair onderwijs (Wpo) en de Wet medezeggenschap op scholen (WMS), betrokken bij het fusietraject en voor het bestuur en hun directie de formele gesprekspartner.

Beide MRen geven aan een zorgvuldig en transparant traject te willen doorlopen. De personeelsgeledingen van beide MRen hebben meegedacht over het fusieproces. Beide MRen zijn gedurende het fusietraject gefaciliteerd door een onafhankelijk adviseur.

De MR-voorzitter van de Einsteinschool heeft aangegeven in een vroeg stadium te zijn betrokken. Van alle scenarios die voorlagen over de toekomst van de school, gaat de voorkeur van de MR uit naar een fusie. Het fusietraject is een terugkerend onderwerp tijdens overleggen met de directie. Tegelijkertijd is er onder personeel, ouders en kinderen ook behoefte aan duidelijkheid over de praktische uitwerking van de fusie.

De MR-voorzitter van Fiep Westendorp heeft aangegeven positief tegenover de fusie te staan. De MR waardeert dat zij in een vroeg stadium betrokken zijn bij en dat het proces zorgvuldig wordt doorlopen.

Motivering advies van het college van burgemeester en wethouders

Om tot het advies te komen heeft het college de criteria uit de Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs (hierna: leidraad) door de gemeenten van de VNG en CFTO (Commissie fusietoets onderwijs) gehanteerd.

Criterium 1. De maatschappelijke impact

Schoolbesturen en gemeente hebben gezamenlijk de ambitie uitgesproken om te kleine scholen tegen te gaan en zich te richten op een gezond scholenaanbod voor elke wijk. Kleine scholen zijn vaak kwetsbaarder vanwege een beperkt personeelsbestand en beperktere financiële middelen. In 2019 heeft het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO) de ambitie om het aantal kleine scholen te verminderen vastgelegd in De Amsterdamse Onderwijsagenda voor het PO. Vanuit het BBO heeft ieder bestuur de opdracht om toe te werken naar scholen van minimaal 200 leerlingen. Deze ambitie komt ook terug in de Amsterdamse Onderwijs Ambities (juni 2023), die gesloten zijn door het Amsterdamse onderwijsveld en de gemeente. Hierin is afgesproken dat schoolbesturen streven naar scholen met een gezonde schoolgrootte.

Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling in de leerlingaantallen van beide scholen afzonderlijk zien. Vanaf schooljaar 2025/2026 is de prognose zichtbaar gemaakt middels de stippellijn. Hieruit valt op te maken dat het de Einsteinschool als kleine school geen zicht heeft op groei. De Fiep Westendorp is een school met een gezonde omvang volgens de ambities van het BBO. Daarnaast is de Fiep Westendorp een familieschool en die functie blijft ook na de fusie behouden. Samenwerking met ouders vormt een wezenlijk onderdeel van de schoolcultuur. Er wordt geïnvesteerd in een schoolcultuur waarin ouders zich welkom en gezien voelen. Daarnaast biedt de familieschool mogelijkheden om ouders ondersteuning te bieden in de gezinssituatie.

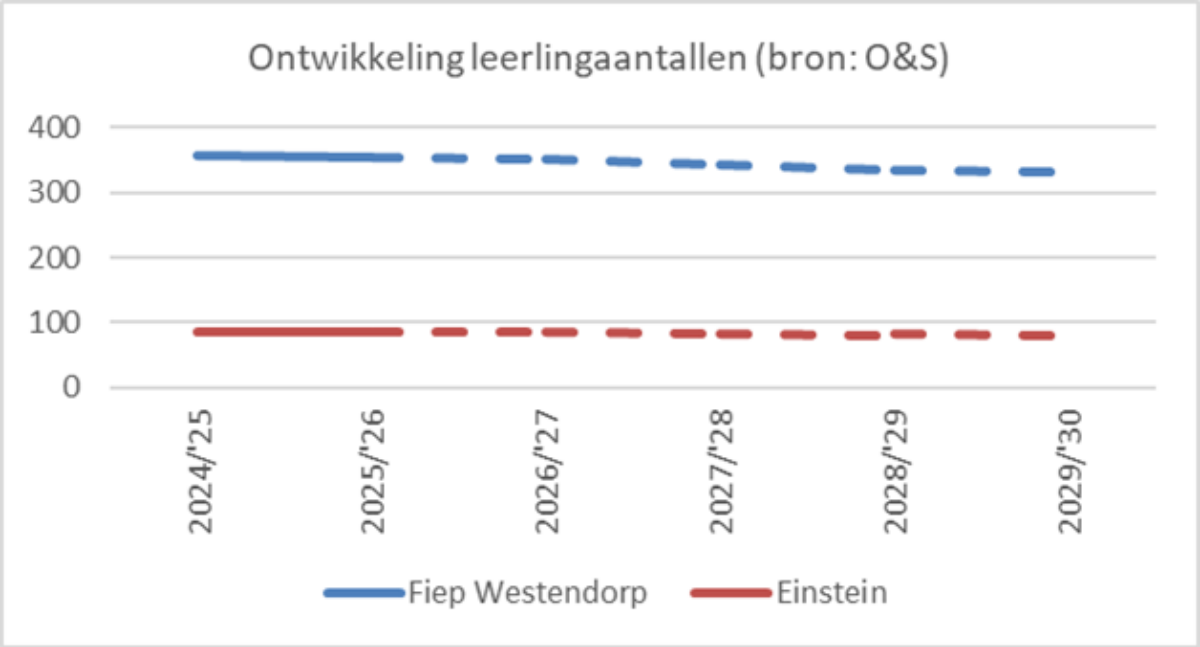

Criterium 2. Keuzemogelijkheden ouders

De fusie van beide scholen betekent dat er een openbare basisschool met montessori onderwijsconcept in Nieuw-West verdwijnt.

Keuze op denominatie

Aan de ouders van de Einsteinschool is expliciet en vooraf gecommuniceerd dat de scholenfusie als gevolg heeft dat de denominatie van de school zal wijzigen. Hiermee hebben de besturen zich ingespannen om de wijziging van denominatie onderdeel te maken van de afweging van ouders om de fusie te volgen. De Fiep Westendorp kent een katholieke grondslag en is algemeen toegankelijk voor alle kinderen ongeacht achtergrond of levensovertuiging. De dagelijkse schoolpraktijk van beide scholen kennen veel overeenkomsten. Binnen de open en inclusieve schoolcultuur van de de Fiep Westendorp is aandacht voor diversiteit, levensvragen en de verschillende achtergronden van de kinderen.

Keuze op onderwijsconcept

De scholenfusie betekent dat er een school met montessori-onderwijsconcept minder is in Nieuw-West. Desondanks blijft variatie aanwezig, omdat onder meer de Osdorpse Montessorischool, Troelstraschool en de 7e Montessori in de buurt gevestigd zijn.

Criterium 3. Openbaar onderwijs in de wijk

Zoals eerder aangegeven, heeft deze voorgenomen scholenfusie tot gevolg dat een openbare basisschool in Nieuw-West verdwijnt. Deze gevolgen zijn besproken in de gebiedssessies met de gemeente. Er blijft voldoende openbaar onderwijs aanwezig in de omgeving. Vijf andere openbare basisscholen liggen op een afstand van ca. 1,5 km vanaf de Einsteinschool.

Vanwege het gemeentelijk toezicht op het openbaar onderwijs, schrijft art. 148 van de Wet op het primair onderwijs voor dat de gemeenteraad instemt met het opheffen van een openbare basisschool. De Amsterdamse gemeenteraad heeft op 21 januari 2026 ingestemd met de voorgenomen opheffing van de Einsteinschool.

Voorgesteld advies namens college B&W

Op basis van de FER en de bovenstaande bevindingen adviseert het college positief ten aanzien van de voorgenomen fusie. Het zorgvuldig doorlopen van de besluitvorming en het organiseren van draagvlak is wat het college betreft een randvoorwaarde voor een positief advies. Hierbij wil het college in dit advies onder de aandacht brengen dat zij het van belang vindt dat belanghebbenden (leerlingen, ouders en personeel) goed worden geïnformeerd en gehoord. Het college waardeert de inspanning die beide schoolbesturen, MR-en en alle andere betrokkenen van beide scholen tonen om met de voorgenomen fusie goed en toegankelijk onderwijs voor alle leerlingen in de buurt te realiseren.

Duurzaamheid

Niet van toepassing, omdat het hier gaat om een collegebesluit op grond van de Wpo. Doelen op duurzaamheid spelen daarbij geen rol.

Participatie

Niet van toepassing, omdat de taak rondom participatie bij een scholenfusie is belegd bij schoolbesturen.

Financiële onderbouwing

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente: De betrokken schoolbesturen worden over dit besluit geïnformeerd.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2026-017443	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2026-017447	FER Fiep Westendorp Einsteinschool (pdf)
AD2026-017448	Brief STWT en ASKO aan college B&W (pdf)
AD2026-017451	Advies (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten